

1. Полехіна В.М. *Ефективність активізації студентської молоді до краєзнавчих досліджень* / Збірник студентських наукових праць/за заг. ред. Кравченко О.О.-Умань; ВПЦ«Візаві», 2018. – 175 с.

В.М. Полехіна к. пед. н., доц.

Ефективність активізації студентської молоді до краєзнавчих досліджень

Незалежний статус нашої держави, її стабільний розвиток в світовому соціально-економічному просторі залежить від стану освіти загалом і рівня освіти кожного громадянина. Його може забезпечити лише така освіта, яка здатна зберегти і відтворити гуманістичні цінності вітчизняної і світової культури та відповідає потребам сучасності.

Відповідно до потреб держави у розв'язанні комплексу соціально-економічних і культурно-просвітницьких завдань постають нові вимоги до освіти майбутніх фахівців. Формування активної громадянської позиції, патріотичної свідомості студентської молоді в умовах вищої школи реалізується в процесі організованої навчально-виховної діяльності шляхом пізнавальної і практичної роботи студентів. Найефективнішим механізмом соціалізації особистості, включення молодих українських громадян у суспільне життя, виступає краєзнавча пошукова робота, адже осмислення минулого впливає на зміст майбутнього.

Тому надзвичайно важливо навчити студентів фокусувати своє дослідження як на масові аспекти теорії і практики педагогічної діяльності, так і окремі заклади освіти, персоналії, документації не введеній у науковий обіг, як об'єктів мікроісторії освіти.

Упродовж останніх десятиліть спостерігається значний інтерес науковців до ролі педагогічного краєзнавства у підготовці майбутніх фахівців, що висвітлено у дослідженнях сучасних науковців Т. Бондаренко, Н. Побірченко, Н. Ревнюк, Н. Рудницької, Л. Семеновської, О. Терьохіна та ін. Теоретико-методичні засади краєзнавчо-пошукової роботи у своїх працях розробляли В. Обозний, С. Совгіра, О. Тімець, О.Трегубенко та ін.

Вважаємо за доцільне проаналізувати досвід роботи з проведення краєзнавчо-пошукової роботи студентською молоддю, зосередивши увагу на дослідженнях об'єктів мікроісторії освіти регіону, що сприятиме підвищенню інтересу науковців і практиків до розв'язання даної проблеми.

Для визначення дефініції «мікроісторія» звернемося до пояснень одного із прихильників мікроісторичного підходу, італійця Джованні Леві, який вважав, що найхарактернішою особливістю мікроісторії є зменшення масштабу дослідження, перехід до мікроскопічного аналізу, об'єктом якого є вчинки особи, одиничні події, окремі казуси. Масштаб постає як засіб пізнання «іншого соціального» — складної мережі взаємин осіб, різних життєвих стратегій і чинників, що їх породжують, суперечностей і непослідовностей нормативних систем, які дають можливість суб'єктові конструювати «свою» історичну реальність. Якщо узагальнювати думку, то: «мікроісторія це не розгляд дрібного, а детальне дослідження подробиць» [2].

Продемонструємо це на прикладі проведеного нами дослідження на базі Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування МОН та АПН України, провідними завданнями діяльності якого виступали інтеграція роботи наукових установ та вищих навчальних закладів у галузі педагогічного краєзнавства, дослідження актуальних проблем педагогічного краєзнавства та забезпечення апробації і впровадження у практику теоретико-методологічних засад педагогічно-краєзнавчої діяльності як ефективного засобу професійної підготовки майбутніх учителів.

За час проведення студентської пошукової роботи ми звертались до досліджень освітніх закладів, шкіл, за місцем проживання студентів, творчих біографій окремих педагогів, зокрема, репресованих освітян початку ХХ століття. Надзвичайно важливо зібрати, дослідити й узагальнити історико-краєзнавчу інформацію, представити її в рамках соціально педагогічного дослідження та зробити надбанням сьогодення. Розглядаючи питання застосування різноманітних форм та методів краєзнавчо-пошукової

роботи, потрібно визначити їхнє місце в краєзнавчому циклі. Під краєзнавчо-пошуковим циклом розуміють єдність періодів підготовки, проведення та підбиття підсумків пошукової експедиції. Кожний складник краєзнавчо-пошукового циклу має певне педагогічне навантаження та характеризується специфічними саме для нього формами й методами організації педагогічного процесу. У період підготовки та підбиття підсумків експедиції здебільшого використовуються традиційні форми й методи роботи, які використовуються в умовах вищих навчально-виховних закладів. Провідне місце належить таким із них, як: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, робота з літературою.

За висловлюванням давньогрецького філософа Платона, посада Вчителя набагато вагоміша за найвищі посади в державі. Тому логічним є те, що у період реалізації краєзнавчо-пошукової роботи студенти, майбутні вчителі неодноразово зверталися до досліджень творчої біографії вчителя.

У складанні життєпису важливо враховувати і психологічні особливості становлення і розвитку особистості як предмета пізнання. Це питання досліджував відомий радянський психолог Б.Ананьєв, який розглядав особистість, перш за все, як представника певної епохи і вважав, що вплив епохи на особистість конституює множину її соціально-психологічних особливостей [1, с.233].

Крім того, він зауважував, що особистість потрібно розглядати лише в контексті певного соціуму, адже кожна людина належить до певних спільнот. Так, поведінка людини як представника певного покоління визначається ще й її соціальним статусом та приналежністю до певної сімейної, етнічної та ін. структур і її положенням у цих структурах [1, с.239].

Не викликає сумнівів, що цінність, вагомість кожного народу у світовому розвитку визначає саме індивідуальність його мови, історії, культури, освіти. Індивідуальність починається з дослідження мікроісторії і на ньому ґрунтується. Саме цей фактор підкреслює значущість краєзнавства для відтворення основних ознак держави. Таким є проект по дослідженню історії школи, де навчалися студенти університету.

Література

1. Ананьев Б. Человек как предмет познания / Б. Ананьев. – СПб : Питер, 2002. – 288 с.
2. Леві Дж. Про мікроісторію / Джованні Леві // Нові перспективи історіописання / Пер. з англ. А. та Т. Портнових; за ред. П. Берка. — К.: Ніка-Центр, 2004.
3. Полехіна В.М. Школа і долі : монографія / В.М. Полехіна, Л.М. Нестругіна; заг. ред. Н.С. Побірченко. – К. : КВІЦ, 2010. – 248 с.